

Høgskolen i Telemark

Avdeling for allmennvitenskapelige fag

EKSAMEN

I

5311 Makroøkonomisk teori og politikk

03.06.10

Tid:	4 timer
Målform:	Bokmål
Sidetall:	3 (inkl. denne forsiden)
Hjelpemiddel:	Enkel kalkulator
Merknader:	Alle oppgaver skal besvares
Vedlegg:	Ingen

Oppgave 1 (teller 30 %)

a) Forklar følgende begreper:

- realkapital
- konsumprisindeksen
- klassisk arbeidsledighet
- pengenes omløpshastighet

b) Diskuter hvorvidt hvert av følgende forhold er å regne som målsetting eller virkemiddel, eventuelt begge deler eller ingen av delene, i den makroøkonomiske stabiliseringspolitikken:

- overskudd i utenriksøkonomien
- valutaappresiering
- høy sparetilbøyelighet
- full sysselsetting

c) Kommenter følgende to påstander:

- i) Sentralbanken bør ha et inflasjonsmål som grunnlag for sin politikk.
- ii) I gode tider bør det brukes mer oljepenger enn i dårlige tider.

Oppgave 2 (teller 30 %)

Anta at i tillegg til generalbudsjettlikningen (relasjon (1)) gjelder følgende relasjoner for landets makroøkonomi:

$$(2) \quad C_p = 0,8(R - T) + 200$$

$$(3) \quad I_p = -1000r + 600$$

$$(4) \quad B = 0,3R + 200$$

der R er nasjonalproduktet, C_p er privat konsum, I_p er private realinvesteringer, T er netto skatter, r er rentenivået i landet (i desimaltall) og B er import.

a) Forklar generalbudsjettlikningen for en åpen økonomi. Hva er tolkningen av denne i en multiplikatormodell (Keynes-modell)?

b) Forklar hver av relasjonene (2)-(4).

c) Betrakt relasjonene (1)-(4) som en multiplikatormodell. Tegn opp årsak-virkningskjemaet og list opp modellens eksogene og endogene variable. Vis at

$$(*) \quad \Delta R = 2(\Delta G - 0,8\Delta T - 1000\Delta r + \Delta A)$$

der G er offentlige kjøp og A er eksport.

d) Hva sier relasjon (*) om stabilitet og stabilisering av aktivitetsnivået i økonomien? Bestem hvilken pengepolitikk som vil stabilisere samlet etterspørsel når $\Delta A = -20$.

Oppgave 3 (teller 40 %)

Anta følgende relasjoner i stedet for relasjonene (2)-(4) i oppgave 2:

$$(2') \quad C_p + I_p = 0,9(R - T) - 1500r + b$$

$$(3') \quad A - B = -0,4R + 100v - 100$$

$$(4') \quad v \approx \frac{Ev}{1+r-r^*}$$

der v er valutakursen (antall NOK per enhet av utlandets valuta), r^* er rentenivået i utlandet (i desimaltall), Ev er forventet valutakurs i neste periode, og b er en parameter.

a) Forklar disse relasjonene. Hva forteller (3') og (4') om betydningen av renteforskjellen i forhold til utlandet for landets internasjonale konkurransevne og handelsbalanse?

b) Bruk relasjon (4') som utgangspunkt for en diskusjon av følgende påstand:

I et system med frie kapitalbevegelser er det ikke mulig å holde en fast valutakurs og samtidig stimulere/dempe aktivitetsnivået i landets økonomi ved hjelp av pengepolitikk.

c) Anta et system med flytende valutakurs og at Ev ligger fast (for eksempel bestemt ut fra en forventning om kjøpekraftsparitet på sikt). Vis at det da følger fra relasjon (4') at

$$\Delta v \approx -v(\Delta r - \Delta r^*).$$

Betrakt så relasjonene (1), (2'), (3') og (4') under ett og anta at $v = 8$ i utgangspunktet. Vis at det da gjelder at

$$\Delta R \approx 2[\Delta G - 0,9\Delta T - 1500\Delta r - 800(\Delta r - \Delta r^*) + \Delta b].$$

Hva kan denne relasjonen fortelle oss om virkningen(e) av et positivt skift i privat innenlands etterspørsel? Hva kan gjøres for å dempe et eventuelt inflasjonspress som følge et slikt skift?

d) Anta fortsatt et system med flytende valutakurs og at sentralbankens mandat er å føre en pengepolitikk som bidrar til full sysselsetting uten inflasjonspress. Anta at det er full sysselsetting uten inflasjonspress i utgangspunktet. Vis at sentralbankens renterespons da bestemmes ved følgende relasjon:

$$\Delta r \approx \frac{\Delta G - 0,9\Delta T + 800\Delta r^* + \Delta b}{2300}.$$

Bruk denne relasjonen til å diskutere sentralbankens respons på

- i) lavere rentenivå utenlands, for eksempel $\Delta r^* = -0,02875$,
- ii) ekspansiv finanspolitikk, for eksempel $\Delta G = 23$,
- iii) et positivt skift i privat etterspørsel innenlands, for eksempel $\Delta b = 11,5$.

Diskuter mulige dilemma/målkonflikter sentralbanken er oppe i.